

Trivsel & tryghed

Samværskursus

Introduktion

Formål med kurset

KFUM-Spejderne skal være et trygt fællesskab for både børn og voksne. Det sikrer vi blandt andet ved at være opmærksomme på rollen som leder og frivillig og ved at forholde os til, hvordan vi er sammen med hinanden.

Derfor skal alle ledere og medlemmer hos KFUM-Spejderne over 15 år gennemgå et onlinekursus i trivsel og tryghed.

Det er en beslutning, som Hovedbestyrelsen har truffet bl.a. for at imødekomme et stigende krav for Verdensspejderbevægelsen om at alle ledere skal gennemgå en form for træning på området, men også for at klæde vores medlemmer bedst muligt på til at håndtere situationer og samtaler ude i grupperne, der kan være utrygge, grænseoverskridende eller skabe tvivl om en frivilligs hensigter.

Formålet er at klæde ledere på til at skabe trygge rammer, forebygge misforståelser og handle mod mobning, krænkelser og overgreb.

Det vigtigste arbejde sker dog i ledergruppen, hvor samtalen om trivsel og samværsregler er med til at gøre en forskel.

Kurset har altså til formål at understøtte det i forvejen gode arbejde, der foregår ude i spejdergrupperne, eks. når i hvert år genbesøger jeres gruppes samværsregler.

Kurset varer ca. 30 minutter og giver en introduktion til KFUM-Spejdernes nationale samværsregler, jeres lokale samværsregler samt en række dilemmaer, som ledere kan møde i spejderarbejdet – fx i forbindelse med overnatning, fysisk kontakt, forældre, mistanke eller hvis nogen føler sig udenfor.

Dilemmaerne præsenteres på video, og du vælger mellem forskellige handlemuligheder.

Du får herefter feedback og gode råd, som kan bruges i praksis. Nogle af tematikkerne kan måske virke voldsomme eller som fjernt fra den virkelighed, I står i i jeres spejdergruppe.

Velkommen til et kort online kursus i trivsel og tryghed hos KFUM-Spejderne i Danmark.

Hos KFUM-Spejderne skal alle spejdere og ledere opleve et trygt og inkluderende spejderliv. Det er et fælles ansvar for alle ledere at skabe en ramme for spejderfællesskabet, hvor trivsel og tryghed er i fokus.

Som ledere spiller I en vigtig rolle – både som gode rollemodeller og ved i fællesskab at sætte tydelige rammer og retningslinjer, der forebygger grænseoverskridende adfærd, både bevidst og ubevidst.

Hos KFUM-Spejderne har vi flere retningslinjer og regler for den dygtige leder:

- Nationale samværsregler
- Lokale samværsregler: regler og rammer udarbejdet i den enkelte spejdergruppe
- Trivsel- og tryghedsunivers på KFUM-Spejdernes hjemmeside

I det følgende vil du blive præsenteret for viden om KFUM-Spejdernes nationale samværsregler og din rolle som spejderleder.

Det vil hjælpe dig med at svare på de efterfølgende spørgsmål og dilemmaer, så tag dig god tid.

Beskrivelse af kurset

Kurset tager ca. 30 minutter at gennemføre.

Kurset er bygget op således, at kursisten i begyndelsen modtager viden om KFUM-Spejdernes nationale samværsregler samt bliver præsenteret for gruppens lokale samværsregler.

Der er mulighed for at få læst udvalgte kapitler op.

Det skal klæde kursisten på til at svare på de efterfølgende spørgsmål og dilemmaer.

Dilemmaerne er alle fiktive, men udtryk for situationer, man kan stå i som spejderleder.

Dilemmaerne bliver præsenteret på video.

Til hvert dilemma er der tre svarmuligheder.

Kursisten skal svare det, som man mener passer bedst, selvom man i disse situationer kan have lyst til at uddybe.

Kursisten har mulighed for at gå tilbage og ændre sit svar.

Når man har besvaret, vil der komme en uddybende tekst, hvor man får gode råd til, hvordan man kan agere

i en lignende situation samt links til, hvor man kan finde mere information om emnet.

Emner, der behandles i dilemmaerne er:

- **Overnatning**
- **Fysisk kontakt**
- **Forældre**
- **Mistanke**
- **At føle sig uden for fællesskabet**

Indledende kapitler

Lokale samværsregler

Hos KFUM-Spejderne skal alle grupper lave lokale samværsregler. Samværsreglerne skal behandle en række emner såsom overnatning og brugen af sociale medier, og skal desuden an vise, at en voksen ikke må være alene i et lukket rum med et eller flere børn.

Når man laver lokale samværsregler, så sikrer man, at reglerne passer til netop de forhold, der gør sig gældende i jeres spejdergruppe.

Er der f.eks. meget få ledere, så kan det være svært at undgå, at en leder er alene med børnene. Men hvad gør man så?

Der har I lokalt de bedste forudsætninger for at lave regler, der beskytter både børn og ledere bedst muligt.

Det, at I taler sammen, og laver reglerne i fællesskab, vil give jer et fælles sprog, der stiller skarpt på de forhold, der er gældende i netop jeres spejdergruppe.

Hvis din gruppe har uploadet samværsregler i medlemservice, kan du se dem her. Hvis du ikke kender dem, eller de er af ældre dato, så kan det være, at det er tid til en ny snak i ledergruppen.

Rollemodeller og stærke relationer

Som frivillig er du en vigtig rollemodel for spejderne. Derfor er det vigtigt, at du er opmærksom på både dit sprog og dine handlinger, når du er sammen med spejdere og andre frivillige.

Dine ord og handlinger er nemlig med til at forme den kultur og de dynamikker, der er i spejdergruppen. Tænk derfor over, hvordan dit sprog, din adfærd og din fremtoning påvirker fællesskabet – både på en positiv og negativ måde.

Det er vigtigt at skabe et åbent rum, hvor uønsket adfærd – både blandt voksne og spejdere – bliver italesat og håndteret konstruktivt, så alle føler sig trygge og respekterede.

Relationer bliver ofte stærke og fortrolige i spejderarbejdet. Du bør derfor overveje, hvordan du indgår i disse relationer og støtter andres relationer, så ingen oplever, at deres grænser bliver overtrådt.

Stærke relationer kan gøre det vanskeligt at sige fra, hvis nogen overskrider ens personlige grænser. Det gælder særligt i relationen mellem spejder og leder, hvor der er en ulige magtbalance.

Denne ulighed kan gøre det svært for spejderen at sige fra over for uønsket adfærd – også selvom relationen ellers opleves som tryk og positiv.

De stærke relationer, der opstår mellem spejdere og ledere, kan give børn og unge et trygt tilhørsforhold, hvor de tør åbne op og betro sig – også om svære oplevelser. Det betyder, at en spejderleder nogle gange vil være den

person, en spejder vælger at fortælle om grænseoverskridende adfærd eller overgreb, som de har oplevet enten i spejderregi eller i andre sammenhænge. Lyt åbent og anerkendende, og tag spejderen alvorligt.

Som frivillig skal du være opmærksom på, at du har underretningspligt. Læs mere om underretningspligt og KFUM-Spejdernes kriseberedskab på:

<https://kfumspejderne.dk/trivsel/#underretningspligt>

Lokale samværsregler

Rollemodeller og stærke relationer

Indledende kapitler

Mobbefrit fællesskab

Hos KFUM-Spejderne ønsker vi at være et fællesskab fri for mobning, hvor både børn og voksne har frihed til at være sig selv. Mobning påvirker børn og unges selvværd og trivsel negativt. Derfor skal du som frivillig altid gribe ind, hvis du oplever mobning i spejderarbejdet. Det er dit ansvar som frivillig at hjælpe børnene godt på vej og støtte dem til at konflikter ikke eskalerer. Du må som frivillig altid gerne kontakte børnenes forældre, hvis du har brug for sparring, dialog, samarbejde eller en øget opmærksomhed på barnets adfærd. Du kan læse mere om KFUM-Spejdernes tilgang til mobning på vores hjemmeside.

Grænser

Alle mennesker har personlige grænser, og dem skal vi tage hensyn til – også til spejder. Her mødes vi på børnenes præmisser, og derfor er det vigtigt, at du som voksen og frivillig er opmærksom på børnenes grænser – både i relationen mellem børnene og i relationen mellem børn og voksne.

Nogle børn har det fint med et kram, mens andre ikke bryder sig om fysisk kontakt. Derfor anbefaler vi, at fysisk kontakt altid sker på barnets initiativ – ikke på den voksnes. Det betyder dog ikke, at vi som voksne skal blive berøringsangste. Fysisk kontakt kan være tryghedsskabende og naturlig, så længe vi er opmærksomme på barnets signaler og respekterer deres grænser.

Det er også vigtigt, at du som frivillig siger fra, hvis du oplever, at dine egne eller andres grænser bliver overskredet – uanset om det er børn eller voksne, der overskrider dem. Vi opfordrer til, at I i ledergruppen løbende taler om jeres omgangsformer, grænsesætning og roller som voksne og frivillige i en spejdergruppe.

Digital Kommunikation

Kommunikation med spejdere og forældre foregår ofte på mail og på sociale medier. I spejdergruppen er det vigtigt, at I har interne aftaler om, hvordan I kommunikerer med både spejderne og forældrene. Særligt ved de ældre spejdere, som selv bruger sociale medier, kan det være godt at have en samtale med spejderne angående brugen af sociale medier i spejdersammenhænge. Her kan I have en dialog om brugen af sociale medier i forbindelse med spejdermøderne og kurser, deling af billeder samt kommunikation mellem voksen og spejder.

Når du som spejderleder kommunikerer direkte med dine spejdere, skal du skrive åbent i gruppebeskeder og ikke i direkte beskeder med den enkelte spejder. Det skal du gøre for at mindske risikoen for uhensigtsmæssig adfærd og misforståelser. På den måde passer vi på både ledere og spejdere i spejderarbejdet.

Grænser

Digital Kommunikation

Dilemmaer

Dilemma 1: Overnatning

Det første dilemma handler om overnatning – en vigtig del af spejderlivet, hvor fællesskabet styrkes og minder skabes. I forbindelse med overnatninger kan der opstå situationer, hvor grænser bliver udfordret, eller hvor noget kan misforstås. Som leder er det vigtigt at være opmærksom på at skabe trygge rammer for børnene – og samtidig undgå selv at havne i situationer, der kan vække tvivl eller bekymring.

“Jeg er spejderleder for en bæverenhed i min lokale spejdergruppe sammen med min lederkollega Martin. Bæverne har for første gang været på lejr, hvor de skulle overnatte i telt. Inden lejren har vi taget udgangspunkt i vores gruppes samværsregler, og derfor sover Martin og jeg i et telt ved siden af spejderne, hvor de ved, at de kan finde os, hvis de får brug for det. Midt om natten vågner jeg ved, at en af spejderne er ked af det, da han har tisset i sin sovepose og har brug for hjælp. Jeg vil gerne hjælpe barnet. Hvordan vil du gribe situationen an?”

Spørgsmål: Hvordan vil du håndtere en situation på en lejr, hvor en spejder er ked af det, fordi den har tisset i soveposen?

A: Jeg går straks i gang med at løse problemet, så spejderen igen kan falde til ro. Jeg trøster spejderen og hjælper med at finde rent tøj i tasken og få skiftet til tørt tøj. Jeg finder også en ren sovepose i spejderhytten og putter spejderen igen, når det er trygt og tørt til at sove resten af natten.

B: Jeg vækker min lederkollega, så vi sammen kan løse situationen med rent tøj, ny sovepose og putning, da det i samværsreglerne står, at en leder aldrig skal være alene med et barn.

C: Jeg er i tvivl om, hvad jeg skal gøre i denne situation.

Hvis svar A:

Du har svaret, at du vil gå i gang med at trøste barnet og løse situationen. Det er meget naturligt at begynde og løse problemet uden at involvere andre, hvis du vurderer, at du selv er i stand til at hjælpe barnet. Men her er det vigtigt, at du vækker din lederkollega, så du ikke er alene med barnet i sårbare situationer. Det er for at sikre både børn og voksne og undgå misforståelser. Derudover er det en god ide at fortælle barnets forældre og situationen næste morgen eller ved afhentning for at undgå misforståelser og halve historier.

Gruppens samværsregler skal altid indeholde et tema om overnatning.

Hvis svar B:

Du har svaret, at du vækker din lederkollega, da det står beskrevet i gruppens samværsregler. Det er en god ide at tage udgangspunkt i de aftaler, som I har lavet i gruppen i forbindelse med samværsreglerne. Samværsreglerne skal altid indeholde et tema om overnatning.

Hvis svar C:

Du har svaret, at du ikke ved hvad du vil gøre i situationen. Det er helt forståeligt, da det er en svær situation at stå i, hvis man tænker, at man egentlig kan løse opgaven fint på egen hånd, men samtidig kender gruppens retningslinjer. Du skal tage udgangspunkt i gruppen samværsregler, som altid indeholder et tema om overnatning.

Dilemmaer

Dilemma 1: Overnatning

Gode råd og overvejelser om lejre og overnatninger:

- Forberedelse i lederflokk: Tal scenarier igennem på forhånd (fx hjemvé, uheld) og aftal, at man altid er flere til stede.
- Tryghed for børnene: Fortæl, hvor de kan finde en voksen om natten.
- Information til forældre: Del sårbare/intime situationer åbent for at skabe tillid og undgå misforståelser.
- Praktiske rammer: Beslut hvor børn og ledere sover, og om drenge/piger sover adskilt.
- Ledersammensætning: Overvej om der kan/skal være ledere af flere køn.
- Samværsregler: Tjek hvad der står i jeres lokale regler, og tilpas overnatningen derefter.
- Forbered børnene: Giv spejderne de vigtigste informationer på forhånd, så de ved, hvad de kan forvente.

Dilemmaer

Dilemma 2: Fysisk kontakt

Det andet dilemma handler om fysisk kontakt mellem ledere og spejdere. Der er i mange grupper tradition for, at man leger vilde lege med kropskontakt, og andre steder er kram og omfavelse en central del af det trygge bånd, der er mellem spejdere og ledere.

"Jeg er leder for juniorerne i min spejdergruppe sammen med Mette. Mette er ofte meget fysisk med spejderne. Hun er meget begejstret og er en ægte stemningsspreder. Mette har kendt de fleste af juniorspejderne i flere år, og møder derfor altid spejderne med kram eller nusser dem på ryggen. Jeg har dog observeret, at ikke alle spejdere virker tilpasse i denne fysiske kontakt, og jeg oplever, at Mette i sin begejstring ikke altid fanger spejdernes signaler. Hvordan vil du håndtere situationen?"

Spørgsmål: Hvordan vil du som medleder håndtere situationen, så du både bevarer Marias begejstring over at være leder, samtidig med at du sikrer, at ingen børn oplever uønsket fysisk kontakt?

A: Jeg vil tage en snak med Mette om det, jeg har set, og sammen finde en løsning, hvor børnene føler sig trygge, og Mette stadig kan være en glad og engageret leder.

B: Jeg vælger ikke at gøre noget lige nu, fordi ingen af spejderne har givet udtryk for, at de er utilpasse med situationen. De kender Mette godt, og jeg har tillid til, at de selv siger fra, hvis noget føles forkert.

C: Jeg ved ikke, hvad jeg vil gøre i denne situation

Hvis svar A:

Du har svaret, at du gerne vil tage dialogen med Mette, så ingen spejdere oplever uønsket fysisk kontakt. Det er altid en god idé at tale sammen, og forhåbentlig kan jeres lokale samværsregler hjælpe jer i samtalen. Generelt anbefaler vi, at al fysisk kontakt foregår på barnets initiativ. Et kram er altid i orden, hvis spejderen ønsker det.

Hvis svar B:

Du har svaret, at du ikke gør noget lige nu, men ser tiden an. Det er forståeligt, da vi gerne vil lære spejderne at give udtryk for egne grænser. Dog skal vi være opmærksomme på, at det er en ulige magtrelation mellem leder og spejder, og det kan derfor være svært for spejderen at sige fra. Vi opfordrer altid til at tage en dialog, så vi sammen skaber et trygt rum for alle spejdere.

Hvis svar C:

Du har svaret, at du ikke ved hvad du vil gøre i situationen. Det er også en svær situation at stå i, da man ofte er leder sammen med mennesker, man holder af, og at Mette er fysisk af en god grund. Vi opfordrer dog altid til at tage en dialog, så vi sammen skaber et trygt rum for alle spejdere.

Dilemmaer

Dilemma 2: Fysisk kontakt

Her er tre gode råd til snakken:

- Vær konkret i dine observationer - er der fx en spejder, der er mere tydelig omkring, at krammet er uønsket, så brug det som eksempel.

- Lyt til Mette, vær nysgerrig, lad det være en samtale. Måske har du selv overset noget?

- Kan I lære noget af det sammen? Skal jeres lokale samværsregler justeres?

Har du brug for hjælp og sparring til samtalen, så kan det være en god ide at kontakte din gruppeleder.

Gode råd om fysisk kontakt:

Når I laver aktiviteter med fysisk kontakt, så er det vigtigt at overveje:

- Hvilken målgruppe skal deltage i aktiviteten? Er spejderne normalt vilde med aktiviteter med fysisk kontakt eller er de mere tilbageholdende?

- Om man kan melde fra til aktiviteten, hvis det overskrider ens personlige grænser.

- At sætte klare grænser for aktiviteten. Hvis det f.eks. er et smuglerløb, hvad er så okay og hvad er over grænsen?

- At evaluere aktiviteten efterfølgende - også med fokus på den del af aktiviteten, som kræver fysisk kontakt.

I dilemmakortene fra Tryghed og Trivsel materialet er der gode dilemmaer omkring f.eks. støtte til sengevæderen eller førstehjælp og flåter, som kan være med til at starte samtalen i lederflokken.

Dilemmaer

Dilemma 3: Forældre

Det tredje dilemma omhandler kontakten til spejdernes forældre. Som spejderleder skal du altid lave en vurdering af, hvor ofte og hvordan forældrene skal kontaktes, informeres og inddrages.

"Jeg er spejderleder for en juniorenhed. Under et møde opstår der en konflikt mellem to spejdere, Ida og Sofie, som begynder at skændes og skubbe til hinanden under en leg. Jeg griber hurtigt ind og snakker med dem hver især, for at få en forståelse af, hvad der er sket. Efter en kort samtale med begge parter, bliver vi enige om, at de skal tage et par minutter for sig selv, og så snakker vi videre sammen i slutningen af spejdermødet. Om aftenen opdager jeg, at en af forældrene, Mona, har skrevet et opslag i gruppens facebookgruppe. Mona er meget kritisk og mener, at konflikten ikke blev håndteret ordentligt. Hun skriver, at hun er skuffet over, at jeg ikke informerede forældrene om konflikten med det samme, og hun føler, at jeg burde have givet børnene mere støtte i situationen. Flere forældre kommenterer på opslaget, og nogle af dem virker bekymrede for, at jeg ikke har taget konflikten alvorligt nok. Hvordan ville du håndtere situationen?"

Spørgsmål: Hvordan vil du som spejderleder håndtere en situation, hvor forældre udtrykker utilfredshed med din håndtering af en konflikt mellem børn, selvom du selv vurderer, at du har handlet ansvarligt og fulgt op på episoden?

A: Jeg forsøger at forklare mig i facebookgruppen, så alle forældre kan se, hvordan situationen er håndteret.

B: Jeg inddrager min gruppeleder og i fællesskab finder vi en god løsning med forældrene.

C: Jeg er usikker på, hvad jeg skal gøre i denne situation

Hvis svar A:

Du har svaret, at du vil forklare din håndtering af situationen i kommentarfeltet på Facebookopslaget. Det er ofte en god idé at forholde sig til et offentligt opslag og give et svar, så ingen føler sig ignoreret. Inden du svarer, kan det dog være en fordel at tage kontakt til din gruppeleder – både for at få sparring og for at sikre, at kommunikationen udadtil følger en fælles linje i gruppen.

Efterfølgende kan I overveje at tage direkte kontakt til de involverede forældre, gerne telefonisk eller ansigt til ansigt, da skriftsprog på sociale medier nemt kan misforstås og eskalere konflikter. Det mindsker risikoen for misforståelser og kan skabe grundlag for en god dialog fremadrettet.

Til sidst kan det være en god idé at skrive en kort, imødekommende kommentar i opslaget, så andre forældre kan se, at situationen bliver taget alvorligt og håndteret med omtanke.

Hvis svar B:

Du har svaret, at du vil tage kontakt til din gruppeleder. Det er en god idé – både fordi du får en sparringspartner, og fordi det er vigtigt, at gruppen har en fælles linje i kommunikationen udadtil.

I kan overveje at tage direkte kontakt til de involverede forældre, gerne telefonisk eller ansigt til ansigt, da skriftsprog på sociale medier nemt kan misforstås og eskalere konflikter.

Til sidst kan det være en god idé at skrive en kort, imødekommende kommentar i opslaget, så andre forældre kan se, at situationen bliver taget alvorligt og håndteret med omtanke.

Dilemmaer

Dilemma 3: Forældre

Hvis svar C:

Du har svaret, at du ikke ved, hvordan du vil gøre i den pågældende situation. Det kan være meget komplekst at navigere i situationer, hvor mange parter bliver involveret på forskellig vis og med forskellige oplevelser af situationen.

Derfor er det altid en god idé, at tage kontakt til din gruppeleder som det første - både så du har en sparringspartner og gruppen har en fælles linje i kommunikationen til og med forældre.

Herefter kan du tage en samtale med forældrene, gerne telefonisk eller ansigt til ansigt, da ordene på skrift nemt kan blive misforstået.

Til sidst kan det være en god idé at skrive en kort, imødekomende kommentar i opslaget, så andre forældre kan se, at situationen bliver taget alvorligt og håndteret med omtanke.

Gode råd til samarbejdet med forældrene:

Det er vigtigt at opbygge gode relationer til forældrene i spejdergruppen. Et godt samarbejde gør det lettere at kommunikere åbent og forebygge misforståelser – det er simpelthen nemmere at tage kontakt, når der allerede er en relation. Samtidig bliver det også mere naturligt at bede om hjælp eller opbakning i gruppen, når der er gensidig tillid mellem ledere og forældre.

Her får du et par gode råd til at styrke samarbejdet og kommunikation med forældre:

Kommunikér jeres forventninger til forældrene, så de ved, hvad de skal gøre og hvad I forventer af dem. Det kan f.eks. være på et forældremøde eller i et informationsbrev.

Skab relationer til forældrene ved f.eks. at invitere til forældrekafe, fællesspisning eller tage imod forældres hjælp til kørsel, madlavning mm.

Gør det nemt at bidrage. Inddrag forældre i små opgaver, som f.eks. kørsel, madlavning eller hjælp til aktiviteter – det skaber engagement og samhørighed. Gør det nemt for forældre at tage kontakt. Sørg for, at der altid er en fra spejdergruppen, som har tid til at snakke med forældrene, når børnene bliver afleveret eller hentet. Det kunne være repræsentanter fra bestyrelsen eller andre frivillige. En hurtig snak i døren kan være en god måde at fange små ting i opløbet og vise, at I er tilgængelige.

Du finder flere gode tips og værktøjer til forældreinddragelse her:

<https://kfumspejderne.dk/gruppeledelse/vaerktoej-for-ledere/#rekruttering>

Dilemmaer

Dilemma 4: Mistanke

Det fjerde dilemma handler om mistanken om, at et barn udsættes for grænseoverskridende adfærd i hjemmet, i skolen eller i fritidslivet. I spejdergruppen opbygges der ofte en stærk relation mellem spejder og voksne, som nogle gange giver spejderen mod til at betro sig til sin spejderleder.

"Jeg er spejderleder for troppen i min lokale spejdergruppe. I troppen har vi en spejder, som på en weekendlejr bliver ked af det. I samtalen med spejderen finder jeg ud af, at spejderen har det meget hårdt derhjemme, da hans forældre slår ham og hans søskende. Han viser mig store blå mærker på kroppen. Spejderen gør meget ud af, at jeg ikke må sige det til nogen, da han er bange for, at hans forældre bliver vrede og at han kan risikere at blive skilt fra sine søskende. Hvordan ville du gribe situationen an?"

Spørgsmål: Hvordan vil du håndtere en situation, hvor en spejder fortæller dig om vold i hjemmet, men beder dig om ikke at sige det til nogen?

A: Jeg respekterer spejderens ønske om ikke at sige det videre. Jeg vil ikke optrappe konflikten og gøre deres hverdag værre, end den allerede er.

B: Jeg fortæller spejderen, at ingen skal have en hverdag, hvor man er bange for sine forældre - og at jeg derfor gerne vil hjælpe barnet, men at jeg er nødt til at snakke med nogle andre om, hvordan vi griber sagen an.

C: Jeg er i tvivl om, hvad jeg skal gøre.

Hvis svar A:

Du har valgt ikke at gå videre med den information, som spejderen har betroet til dig. Det er meget forståeligt, at du gerne vil respektere spejderens ønsker og ikke bryde den fortrolighed, som spejderen har vist dig. Som voksen er det dog vigtigt, at du går videre med sagen, hvis du får viden om, at et barn eller ung udsættes for vold eller overgreb i hjemmet.

Som voksen har du underretningspligt og skal derfor kontakte kommunen, hvis du får viden om, at et barn eller en ung lever i en alvorlig truet situation.

Hvis svar B:

Du har svaret, at du forklarer spejderen, at du gerne vil hjælpe, og at du derfor er nødt til at snakke med andre om det og gå videre med sagen. Det er vigtigt at hjælpe spejderen, så spejderen ikke fortsat skal leve i en hverdag fyldt med frygt og vold.

Som voksen har du underretningspligt og skal derfor kontakte kommunen, hvis du får viden om, at et barn eller en ung lever i en alvorlig truet situation.

Hvis svar C:

Du har svaret, at du ikke ved, hvad du skal gøre. Det er altid en svær situation, når børn betror sig til voksne med beskeden om, at man ikke må sige noget.

Som voksen har du underretningspligt og skal derfor kontakte kommunen, hvis du får viden om, at et barn eller ung lever i en alvorlig truet situation.

Dilemmaer

Dilemma 4: Mistanke

Sådan gør du:

- Kontakt altid din gruppeleder og få hjælp til den videre håndtering af sagen.

- Kontakt evt. KFUM-Spejdernes kriseberedskab og få hjælp og sparring, så I ikke står alene med håndteringen af sagen.

KFUM-Spejdernes kriseberedskab kan kontaktes på tlf. 3916 2666.

Her kan du få råd og vejledning. På korpskontoret sidder flere medarbejdere, der er klar til at støtte i disse særlige situationer.

- Lav en underretning i den kommune, hvor barnet eller den unge har bopæl.

Gode råd ved mistanke:

Hvis du, en af dine lederrollegaer eller andre voksne i spejdergruppen får mistanke om, at noget ikke er som det skal være, så er det vigtigt at overveje:

- Er der foregået noget ulovligt? I disse tilfælde skal man inddrage myndighederne - f.eks. politi, som har ansvaret for efterforskning.

- Er der en begrundet mistanke? Det er altid en god idé, at dele sin mistanke eller dårlige mavefornemmelse, men man skal undgå sladder. Tal derfor med en gruppeleder, formand eller ring til korpskontoret. Man skal aldrig stå alene med sine tanker, men man må heller ikke risikere at udsætte andre for mistænkeliggørelse.

- Lyt til barnet, men lov aldrig barnet, at du ikke fortæller det til andre, hvis du ikke kan holde det.

Husk det er muligt at komme i kontakt med korpsets kriseberedskab på tlf. 3916 2666. Her kan du få råd og vejledning. På korpskontoret sidder flere medarbejdere, der er klar til at støtte i disse særlige situationer.

Dilemmaer

Dilemma 5: Uden for fællesskabet

Det femte og sidste dilemma handler om at føle sig uden for fællesskabet.

"I vores juniorenhed har vi en spejder, der hedder Noah. Noah har lidt svært ved at være med i det sociale fællesskab, som de andre børn har sammen. Noah bliver aldrig drillet direkte, men han bliver ofte overset og forbigået, når de skal dele opgaver, planlægge aktiviteter i patruljerne eller lave sjove ting sammen. Når Noah siger noget, bliver det ofte mødt med stilhed eller et hurtigt emneskift. Til et spejdermøde ser jeg at Noah sidder alene og er ked af det. Hvad ville du gøre?"

Spørgsmål: Hvordan vil du som spejderleder arbejde med fællesskabet i patruljen, når en spejder ofte bliver overset og har svært ved at blive inkluderet?

A: Jeg sætter mig ned hos Noah og spørger, hvordan han har det. Jeg hjælper ham med at finde en rolle i patruljen, hvor han kan bidrage, f.eks. ved at give ham en specifik opgave eller guide de andre i at inkludere ham. Jeg taler også med de andre spejderledere om, hvordan de kan være opmærksomme på at inkludere alle i fællesskabet.

B: Jeg tager en snak med hele juniorenheden om, hvad det vil sige at være en del af et fællesskab, og hvordan vi sikrer, at alle føler sig velkomne. Jeg sætter gang i samarbejdsøvelser, hvor børnene skal løse opgaver i skiftende grupper, så de lærer at arbejde sammen på tværs af de sædvanlige sociale dynamikker.

C: Jeg observerer situationen uden at gribe aktivt ind. Børn finder ofte selv ud af deres sociale relationer, og jeg vil ikke presse dem til at inkludere Noah, hvis det ikke føles naturligt for dem.

Hvis svar A:

Du har valgt at snakke med Noah om, hvordan han har det, og hjælpe ham med at finde sin plads i gruppen.

Snak med Noah, om han også oplever, at han står uden for fællesskabet. Snak med Noah om der er nogen i enheden, han har det godt og sjovt sammen. Måske kan I aftale, at de skal arbejde sammen til næste øvelse.

Samtidig kan det være en god ide at sætte ekstra fokus på samarbejdet og fællesskabet i enheden. Du kan finde inspiration til aktiviteter, der styrker fællesskabet og individuel udvikling, både i KFUM-Spejdernes arbejdsprogram, Paletten, og aktivitetsdatabasen. Hvis der er spejdere, der udviser særlig grov eller grænseoverskridende adfærd, kan det være nødvendigt at tage en snak med deres forældre. Hvis adfærden ikke kun findes til spejder, men også på skolen eller i andre aktiviteter, kan det være en god idé at arrangere et møde med forældre, lærere og andre relevante personer. Sammen kan I sikre, at der tages hånd om adfærden og hjælpe spejderen til at bidrage positivt til spejderfællesskabet.

Hvis svar B:

Du har valgt at tage en snak med hele juniorenheden om, hvad det vil sige at være en del af et fællesskab og sikre, at alle føler sig velkomne.

Det er en god idé at sætte ekstra fokus på samarbejdet og fællesskabet i enheden. Snak med enheden om, hvad det vil sige at være en god ven. Tal om, hvad det betyder at arbejde sammen i en patrulje. Hvordan kan vi hjælpe hinanden? Hvordan kan vi invitere alle med i legen og aktiviteterne, så ingen føler sig udenfor?

Du kan finde inspiration til aktiviteter, der styrker fællesskabet og individuel udvikling, både i KFUM-Spejdernes arbejdsprogram, Paletten, og aktivitetsdatabasen.

Hvis der er spejdere, der udviser særlig grov eller grænseoverskridende adfærd, kan det være nødvendigt at tage en snak med deres forældre. Hvis adfærden ikke kun findes til spejder, men også på skolen eller i andre aktiviteter, kan det være en god idé at arrangere et møde med forældre, lærere og andre relevante personer. Sammen kan I sikre, at der tages hånd om adfærden og hjælpe spejderen til at bidrage positivt til spejderfællesskabet.

Dilemmaer

Dilemma 5: Uden for fællesskabet

Hvis svar C:

Du har valgt at lade børnene finde deres egne sociale relationer. Det er helt naturligt for nogle spejdere selv at navigere i, men nogle spejdere kan have brug for ekstra støtte.

Derfor kan det være en god ide at tage en snak med Noah om han oplever at stå uden for fællesskabet. Snak med Noah om der er nogen i enheden, han har det godt og sjovt sammen. Måske kan I aftale, at de skal arbejde sammen til næste øvelse.

Hvis der er spejdere, der udviser særlig grov eller grænseoverskridende adfærd, kan det være nødvendigt at tage en snak med deres forældre. Hvis adfærden ikke kun findes til spejder, men også på skolen eller i andre aktiviteter, kan det være en god idé at arrangere et møde med forældre, lærere og andre relevante personer. Sammen kan I sikre, at der tages hånd om adfærden og hjælpe spejderen til at bidrage positivt til spejderfællesskabet.

Brug Paletten til at finde aktiviteter eller mærkeforløb, der kan fremme samarbejdet i enheden og hjælpe spejderne med at udvikle sig både individuelt og som en gruppe.

Gode råd til at styrke fællesskabet i enheden:

Fokus på samarbejde og at være en god ven:

- Snak med spejderne om, hvad det vil sige at være en god ven. Tal om, hvad det betyder at arbejde sammen i en patrulje. Hvordan kan vi hjælpe hinanden? Hvordan kan vi invitere alle med i legen og aktiviteterne, så ingen føler sig udenfor?

- Sæt fokus på samarbejde og fællesskab gennem et aktivitetsforløb. Du kan finde inspiration på kfumspejderne.dk og i KFUM-Spejdernes aktivitetsdatabase, som du finder her: <https://kfumspejderne.dk/aktiviteter/>

Samarbejde med forældre:

- Afhold jævnligt forældremøder for at skabe åbenhed og samarbejde mellem ledere og forældre. Del information om aktiviteter og spejdergruppens værdier, og diskuter eventuelle bekymringer som mobning eller mistrivsel.

- Opfordr forældrene til at deltage aktivt i spejderarbejdet ved at hjælpe med små og større opgaver så som lejrforberedelser, transport eller de ugentlige aktiviteter. Dette giver dem indsigt i børnenes oplevelser og styrker samarbejdet mellem forældre og ledere. Engagerede forældre kan også bidrage til at skabe et trygt og støttende fællesskab for alle spejdere.

Du kan finde flere tips og værktøjer til forældreinddragelse her:

<https://kfumspejderne.dk/gruppeledelse/vaerktoejr-for-ledere/>

Har du lyst til at bidrage til udvikling af aktivitetsmateriale?

Vi er i gang med at udvikle materiale, der kan understøtte gruppens snakke om samværsregler, grænser, trivsel og tryghed – for både børn, unge og voksne.

Vi vil derfor meget gerne have dine idéer, erfaringer og forslag til, hvordan forløb og aktiviteter kan se ud for forskellige målgrupper.

Skriv gerne dine tanker og forslag herunder:

De yngste spejdere:

Hvordan kan vi lave øvelser eller lege, hvor børn øver sig i at sige fra på en tryk måde, så de bliver styrket i at reagere, når deres grænser bliver overskredet?
Hvordan kan vi gøre begrebet grænser konkret og forståeligt: hvad er en personlig grænse, og hvordan kan man kende sin egen og andres?

De ældste spejdere og unge ledere:

Samværsregler og de temaer, der indgår i samværskurset, kan være svære at forholde sig til alene. Vi mener, at unge bør tage kurset sammen med andre unge og med støtte fra en erfaren leder, så der er plads til refleksion, dialog og tryghed i processen.
Hvordan kan vi udvikle materiale, der gør kurset relevant og nærværende for unge?
Hvordan kan vi skabe rammer for, at de unge ikke bare gennemfører kurset, men også får lyst til at tale om indholdet bagefter?
Hvilke aktiviteter, cases eller samtaleformer kan understøtte deres refleksion?

Ledere og andre frivillige:

Når vi som ledere og frivillige arbejder med samvær, er det vigtigt, at vi ikke kun kender reglerne, men også tør tale om dem og omsætte dem til praksis i hverdagen.
Hvordan kan et lederarrangement, hvor man arbejder med samværsregler og samværskurset, se ud?
Hvilke aktiviteter eller refleksionsformer kan understøtte gode samtaler blandt ledere?
Hvordan kan vi bruge hinandens erfaringer og cases til at skabe læring og fælles forståelse?
